

Роман МАРКОВ

викладач кафедри спеціальної фізичної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна)

ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК ПОКАЗНИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сьогодні особливої актуальності набуває питання розуміння сутності національної безпеки, її складових елементів, а також засобів впливу на національну безпеку. Поняття «національна безпека» вживається стосовно широкого кола соціальних систем для характеристики їх захисту від різних зовнішніх та внутрішніх впливів соціального та природного характеру. Це поняття характеризує рівень захищеності прав і свобод особи, життєво важливих інтересів держави та суспільства. Окрім того, важливо зазначити, що «національна безпека» є якісно-кількісною характеристикою розвитку умов життєдіяльності соціальної системи, адже вона відображає результати впливу тенденцій розвитку й умов життєдіяльності населення, його інститутів, за яких забезпечується збереження якісної визначеності соціальної системи та вільне функціонування, яке безпосередньо відповідає її природі. Також її необхідно розглянути як і специфічну властивість динамічних систем, комплексний критерій оцінювання їх якості та ефективності. Саме громадяни (їх права та свободи), суспільство (його матеріальні та духовні цінності і блага) та держава (її територіальна цілісність та суверенітет) є головними об'єктами національної безпеки [1, с. 44]. А забезпечення захисту прав і свобод громадян держави, а також охорона громадського порядку та безпеки громадян покладається саме на працівників правоохоронних органів. Тому можемо зробити висновок, що саме від якісної підготовки майбутніх правоохоронців залежить національна безпека.

З вищевикладеного випливає, що питання особливостей підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів є дуже актуальним на сьогоднішній день. Закон України «Про Національну поліцію», проголошує, що забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2]. Таким чином, завдання з забезпечення публічної безпеки а порядку знаходиться на першому місці серед законодавчо визначених завдань поліції, чим підкреслюється його значимість та особливий характер, а також постає питання про тактичні особливості підготовки поліцейських до виконання завдань у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку.

Поняття «публічний» має загальне значення та знаходить своє відображення у наступних аспектах:

- а) який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний;
- б) призначений для широкого відвідування, користування; громадський [3, с. 1425].

Поняття «безпека» може характеризуватись як стан захищеності найбільш загальних речей, так і стосуватися характеристики конкретних ситуацій, які безпосередньо пов'язані з особистістю та суспільством загалом [4, с. 6].

Варто також зауважити, що стаття 3 Конституції України містить поняття «безпека громадянина», ст. 16, 36 і 92 визначають поняття «громадська безпека», а в ст. 18, 37, 106 зазначається про «національну безпеку України» – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізація реальних і потенційних загроз національним інтересам [5]. Таким чином, незважаючи на досить різноманітні значення законодавчо закріплених понять громадської безпеки (публічної безпеки, безпеки громадянина або національної безпеки України) дана сфера забезпечує стан свободи широкого кола людей, об'єднаних за територіальною приналежністю, та згуртованих за ознакою спільних інтересів та соціальної взаємодії в процесі самореалізації кожного індивіда.

Оскільки Законом покладено на поліцію завдання із забезпечення публічної безпеки і порядку, виникає необхідність тактичної підготовки поліцейських до виконання цього завдання. Правильні та чіткі дії поліцейського під час забезпечення публічної безпеки і

порядку сприяють уникненню надзвичайних ситуацій, пов'язаних із порушенням громадської безпеки та виникненню масових конфліктів та заворушень.

Тому вважаємо, що підготовку поліцейських до забезпечення громадської безпеки та порядку має проходити за двома напрямками дій залежно від типу ситуації. Відповідно до цього ситуації можна умовно поділити на дві моделі залежно від рівня небезпеки.

Таким чином, до першої моделі типу слід віднести ситуації, у яких відсутній конфлікт, тобто має місце «ідеальна» модель поведінки. Основним завданням працівників правоохоронних органів є виявлення та профілактика порушень громадської безпеки. Поліцейські на даному етапі мають опанувати нормативний блок, яким регулюється діяльність поліції у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку, набути навичок спеціальних прийомів затримання, набути знань з тактико-спеціальної та вогневої підготовки. Це є певний базовий блок який дозволяє поліцейським опанувати основу своєї діяльності у даній сфері, та певним чином підготувати поліцейських до другого етапу підготовки.

Друга модель підготовки стосується підготовки поліцейських у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку під час ускладнення оперативної обстановки, наприклад, під час масових заворушень, проведення масових заходів або святкування державних свят, під час надзвичайних ситуацій тощо.

В навчальних закладах МВС підготовка майбутніх поліцейських у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку здійснюється кафедрою спеціальної фізичної підготовки (відпрацювання спеціальних прийомів затримання), кафедрою тактико-спеціальної підготовки та кафедрою вогневої підготовки. Щодо закріплення практичних навичок, то курсантів, які пройшли первинну професійну підготовку, залучають до охорони громадського порядку під час проведення виборів в Україні, публічних масових заходів, а також до несення курсантами служби щодо забезпечення публічної безпеки та порядку в різних містах України. Завдяки цьому курсанти отримують практичні навички, психологічно готуються до майбутньої професії.

Отже, узагальнюючи усе вищевикладене, можемо виокремити такі висновки: національна безпека кардинально залежить від ефективної діяльності працівників правоохоронних органів, тому найголовнішою особливістю підготовки поліцейських до виконання завдань щодо забезпечення громадської безпеки та порядку в Україні є поєднання теоретичних та практичних навичок, вивчення законодавчої бази, яка є основою нормативного регулювання діяльності поліції у цій сфері, практика залучень курсантів до охорони публічної безпеки та порядку з метою закріплення отриманих знань та навичок під час практичної діяльності.

1. Глазов О. В. Національна безпека: сутність, ознаки, концепція та геополітичні чинники. *Політологія. Наукові праці*. 2011. Вип. 143. Т. 155. С. 42–46.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
4. Третяк В. В. Економічна безпека: сутність та умови формування. *Економіка і держава*. 2010. № 1. С. 6–8.
5. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Віктор СЧАСТЛИВЕЦЬ

старший викладач кафедри фізичного виховання та тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ СТРЕСУ ТА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ
В РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Вся службова діяльність поліцейських є стресовою, а також екстремальною. Їх робота полягає в постійному припиненні злочинних діянь. І частіше це відбувається в надзвичайних обставинах та ситуаціях, що підвищує професійний ризик, створює небезпеку